

цивільного стану, а також особи, які перебувають у шлюбі; шлюбний договір регулює лише майнові відносини; умови шлюбного договору обмежені при встановленні чинним законодавством режимами власності на майно: особистої приватної, часткової, спільної сумісної; умови шлюбного договору не можуть ставити одного з подружжя в надзвичайно не вигідне матеріальне становище, а також не можуть обмежувати подружжя як власника у праві щодо розпорядження належним йому нерухомим чи рухомим майном.

Література

1. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III (в ред. від 04.08.2013) // *Голос України*. – 2002. – № 38.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (в ред. від 19.04.2014) // *Голос України*. – 2003. – № 45.
3. Семейное право Украины / под общ. ред. Ю. С. Червоного. – К.: Правова єдність, 2009. – 634 с.
4. Жилинкова И. В. Правовой режим имущества членов семьи / И. В. Жилинкова. – Х.: Ксилон, 2003. – 398 с.

УДК 347.78 (043)

Белуга Ю. М., старший викладач,
Даценко Т. В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

В усьому світі інтелектуальна власність є об'єктом цивільного обороту [1]. Зростання значення інтелектуальної власності та насамперед її результатів у соціально-економічному розвитку будь-якого суспільства, а також зростання попиту на неї пов'язано не лише з появою позитивних чинників, але й на жаль, не меншою мірою, негативних. Адже інтелектуальна власність часто стає об'єктом неправомірних дій, зловживань, і тому потребує з боку держави не лише ефективної правової охорони, а й ефективно працюючих механізмів захисту. На сьогодні універсальної моделі, яка б забезпечувала належний рівень захисту прав інтелектуальної власності, у світі не існує. Таке становище можна пояснити низкою чинників. По-перше, відбувається стрімкий розвиток високих технологій, який впливає на швидкість та рівень створення об'єктів інтелектуальної власності, і законодавець просто не встигає закріпити належним чином нові вимоги, що висувують наявні суспільні відносини. По-друге, навіть за умови такого відстеження у стислі терміни існуюча процедура внесення змін до нормативно-правових актів займає

значний проміжок часу, внаслідок чого вони законодавчі зміни все ж таки відстають від потреб практики. Відповідно, вони не мають спроможності охопити усі можливі способи використання об'єктів інтелектуальної власності та сприяти реальному та ефективному захисту порушених або оспорених прав. По-третє, залежність державної політики у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні від політичних коливань та суб'єктивних факторів. По-четверте, не усі положення, закріплені у нормативно-правових актах з питань інтелектуальної власності, як міжнародних, так і національних, додержуються або виконують належним чином. Тобто, мова стоїть про проблеми правозастосування, які значною мірою також породжують, як наслідок, порушення прав інтелектуальної власності [2, с. 218].

Невизначеність у законодавстві багатьох моментів регулювання правовідносин у сфері, що стосується інтелектуальної діяльності, та відсутність належного захисту приватних прав власності на результати інтелектуальної діяльності допускає високий рівень правопорушень в цій сфері. Зокрема, таких як піратство, плагіат, розповсюдження підробленої продукції, незаконне використання торговельних марок, нечесна конкуренція, що разом завдає величезних збитків в галузях, де переважає інтелектуальна діяльність.

Це не може не викликати занепокоєння з боку наших торговельних партнерів, особливо США, які є світовим технологічним лідером, і дає підстави для звинувачення України в низьких стандартах охорони інтелектуальної власності. Україну регулярно вносять до всіх списків найбільших піратів світу, де вона займає перші місця, з показниками рівня піратства 80-95% від обсягу ринку. США визначили Україну державою, яка посідає верхні позиції у списку держав – найбільших піратів, тобто визнали, що наш уряд не в змозі забезпечити відповідний рівень захисту інтелектуальної власності і подолати піратство. У результаті були накладені значні торговельні санкції, що коштували Україні 75 млн. доларів.

А от що стосується захисту авторського права та виплат винагороди за використання відповідних об'єктів, то саме за даними Рахункової палати України, в державі щороку збирається лише близько 30 млн. гривень винагороди, що за оцінками експертів складає 3% від потенційної суми надходжень. Це пояснюється тим, що в Україні за використання авторського права збори сплачують лише 7% користувачів. А, отже, мають місце порушення у діяльності організацій колективного управління, що уповноважені охороняти авторські і суміжні права. Телерадіокомпанії та кабельні оператори, наприклад, відмовляються визнавати механізм колективного управління правами та виплачувати винагороду за використання об'єктів авторського права і суміжних прав, оскільки різні органи колективного управління, яких в Державній службі інтелектуальної власності зареєстровано 14, збирають винагороди для

одних і тих же первинних суб'єктів авторського права і суміжних прав. Така статистика дає підстави констатувати, що на сьогоднішній день в Україні не створено ефективної системи збору та виплати винагороди авторам, виконавцям, виробникам фонограм [4].

Актуальною для всього світу, а особливо для України є проблема плагіату. Але якщо в зарубіжних країнах авторські права активно і успішно захищаються в судових органах, то в Україні професійна підготовка суддів, які розглядають справи щодо захисту інтелектуальної власності, є недостатньою.

Загалом варто підсумувати, що невирішені численні проблеми в галузі охорони інтелектуальної власності є одним з найголовніших чинників, які призводять до зниження чисельності винахідників, авторів промислових зразків, раціоналізаторських пропозицій [3].

Для подолання проблем, які виникають у сфері захисту інтелектуальної власності необхідно визначити систему охорони і захисту інтелектуальної власності як один з найважливіших пріоритетів діяльності уряду. Нагальним питанням постає дотримання встановлених правових норм в галузі охорони та захисту інтелектуальної власності, підготовка кваліфікованих працівників, до компетенції яких належить вирішення спірних питань у зазначеній сфері [2, с. 336].

Для удосконалення системи запобігання, виявлення та припинення несанкціонованого використання прав на об'єкти інтелектуальної власності необхідно проводити активну роз'яснювальну роботу, зокрема соціальну рекламу, тематичні радіо- та телепередачі; підготовку та розповсюдження популярних видань, направлених на зміну стереотипів, що панують у суспільстві, щодо порушення прав інтелектуальної власності.

Саме від розв'язання проблеми створення ефективної системи охорони інтелектуальної власності залежить міцність фундаменту для інноваційної моделі розвитку України, її модернізації, підвищення конкурентоспроможності у світовій соціально-економічній системі.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (зі зм. і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Цивільне право України: підручник: Т. 1 / Д. В. Боброва, О. В. Дзера, А. С. Довгерт та ін.; ред. О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова. – 2-е вид., допов. і перероб. – К: Юрінком Інтер, 2004. – 736 с.
3. Бернатович О. Проблеми захисту інтелектуальної власності та шляхи їх вирішення / О. Бернатович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/>.
4. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://patent.km.ua/>.